

JAARVERSLAG 2012

Examencommissie BSc&MSc opleidingen
Rotterdam School of Management
Erasmus University

© Examencommissie BSc&MSc opleidingen,
Rotterdam School of Management, Erasmus University,
Rotterdam, april 2013

Editor

mw.mr. C.M. Dirks – van den Broek
Secretaris van de Examencommissie BSc&MSc opleidingen
Rotterdam School of Management
Erasmus University
Burg. Oudlaan 50, kamer T5-41
Postbus 1738
3000 DR Rotterdam
tel.: 010-4081895/2743
e-mail: EC@rsm.nl

Inhoudsopgave

1. Voorwoord	3
2. De Examencommissie BSc & MSc-opleidingen	5
2.1 Takenpakket	5
2.2 Samenstelling en werkwijze	5
2.1 Missie en visie	5
2.2 Ondersteuning van de Examencommissie	5
2.3 Output van de Examencommissie	6
3. Uitoefening van de taken in 2012	7
3.1 De Examencommissie als toezichthouder	7
a. Het uitreiken van getuigschriften	7
b. Het aanwijzen van examinatoren	7
c. Kwaliteitsbewaking van tentamens en examens: het integraal toetsbeleid	8
• Toezicht masterscripties	9
• Het Onderwijservicepunt	10
• De Tentamenmonitor	10
• Toezicht course manuals	10
d. Fraudemaatregelen	11
e. Toezicht op uitvoering van de examenregels	12
f. Geschillenbeslechting	12
3.2 Regelgeving: de regels en richtlijnen en advisering over de OER	14
3.3 Besluiten in individuele gevallen	14
a. Vrijstellingen	14
b. Extra tentamenkansen	15
c. Verlenging geldigheidsduur tentamenresultaten	15
d. Faciliteiten voor studenten met een functiebeperking	16
e. Bindend studieadvies	16
f. Compensatieregelingen	17
g. Zwartrijders	17
3.4 Toelatingsbesluiten	18
a. Toelating tot de premasterprogramma's	18
b. Toelating tot de initiële masteropleidingen	19
4. Jaarlijks EC symposium	22
Bijlage A. Takenpakket van de Examencommissie.....	23
Bijlage B. Studentenaantallen per opleiding (teldatum 1 oktober 2012)	24
Bijlage C. Portefeuilleverdeling leden Examencommissie	25

1. Voorwoord

2012 stond in het teken van “*Nominaal is normaal*” (N=N). Het College van Bestuur is van mening dat de EUR zou moeten kiezen voor een jaarklassensysteem. Reden om hiervoor te kiezen was het lage studierendement van EUR studenten in vergelijking met andere universiteiten. Er zijn in verschillende notities en documenten allerlei mogelijke maatregelen genoemd om een beter studierendement te bevorderen. In een notitie van de Rector Magnificus (*Nominaal is normaal*, december 2010) en in een EUR persbericht werden de volgende opties genoemd:

1. Selectie aan de poort;
2. Verhogen collegegeld;
3. Intensief onderwijs in kleine groepen;
4. modernisering van examenregelingen (beperking herkansingen en compensatie tussen vakken en invoering harde knip).

Omdat de eerste twee opties wettelijk aan banden zijn gelegd is de nadruk gelegd op de laatste twee opties. Bij verschillende opleidingen is vervolgens gestart met de invoering van N=N bij wijze van pilot. De rector had ondertussen de verschillende faculteiten gevraagd met voorstellen te komen om N=N ook toe te passen. Bij de RSM zijn de voorstellen uitgewerkt rondom de invoering van

- Een harde knip van 60 ects na jaar 1;
- Een aangepast toetsbeleid op twee onderdelen, namelijk:
 - o beperking van het aantal herkansingen;
 - o een compensatoir toetsmodel ter bevordering van de studievoortgang.

Het laatste punt – compensatoir toetsmodel – behoort tot het domein van de Examencommissie¹. Naar het oordeel van de Examencommissie is het een slechte timing om de discussie over compensatieregelingen te voeren ter voorkoming van de verwachting dat door invoering van het N=N model te veel studenten naar huis worden gestuurd. Hierdoor kan de indruk worden gewekt dat de lat lager wordt gelegd. Dit acht de Examencommissie bij voorbaat onwenselijk. De commissie heeft daarom besloten om in afwachting van de effecten van de reeds gerealiseerde studiestimulerende maatregelen² en de deelname aan de pilot N=N vooralsnog geen verdergaande compensatieregelingen in te voeren. Wel is met de Onderwijsdirectie afgesproken om gedurende het studiejaar de vinger aan de pols te houden met betrekking tot de studievoortgang van studenten. Vooralsnog zien de eerste resultaten er veelbelovend uit.

In dit verslagjaar heeft de Examencommissie ook een paar grote stappen gemaakt op het terrein van interne en externe communicatie. Op de RSM-website heeft de Examencommissie een eigen plaats gekregen: <http://www.rsm.nl/examencommissie/> voor Nederlandstaligen en <http://www.rsm.nl/examination-board/> voor Engelstaligen. Op de website is alles te lezen over examenreglementen, het indienen van verzoekschriften, fraude, het toetsbeleid en de jaarverslagen. Daarnaast is voor docenten een website ingericht op de interne website van de RSM. Op deze site is informatie van de Examencommissie geplaatst specifiek gericht op examinatoren. Er staat bijvoorbeeld informatie over de cesuur, over peer review, over het tentamenservicepunt.

In 2012 heeft de Examencommissie uiteraard ook de nodige aandacht besteed aan haar overige wettelijke taken. En dat die taken omvangrijk zijn moge blijken aan het voor u liggende verslag. Ik nodig u van harte uit kennis te nemen van dit jaarverslag. Mocht u vragen of suggesties hebben over of naar aanleiding van het verslag dan vernemen wij die graag via ec@rsm.nl.

¹ In het derde lid van artikel 7.12b van de WHW staat dat de Examencommissie onder door haar te stellen voorwaarden kan bepalen dat niet ieder tentamen met goed gevolg behoeft te worden afgelegd om vast te kunnen stellen dat het examen met goed gevolg is afgelegd.

- De beperking van het aantal herkansingen in B1 naar 4;
- De invoering van studiekeuze gesprekken (voor de start van de opleiding);
- Op vakniveau ingevoerde werkvorm en tentamen aanpassingen gericht op het tegengaan van uitstelgedrag van studenten;
- De al bestaande compensatieregeling in B1 (B1 in een jaar gehaald, m.u.v. één vak van 4,5 of hoger waartegenover minimaal 2 zevens moeten staan);
- De al bestaande compensatieregeling in B2/B3 (een student kan voor het examen slagen met een cijfer 4,5 of hoger voor één examenonderdeel – uitgezonderd de minor/stage en leeronderzoek/thesis – van cursusjaar B2 óf B3 mits het gewogen gemiddelde minimaal een 7,0 is).

Ten slotte wil ik graag aandacht vragen voor het plotselinge overlijden van onze zeer gewaardeerde en geliefde medewerker Ton Berndsen. Zijn overlijden heeft een grote indruk op ons gemaakt.

In Memoriam Ton Berndsen

Op 6 oktober 2012 is Ton Berndsen volkomen onverwacht overleden, in het bijzijn van zijn partner en vrienden. Alle leden en medewerkers van de Examencommissie en overige collega's waren verbijsterd.

Meer dan 25 jaar heeft Ton voor de RSM gewerkt. Sinds september 2007 is Ton voor de Examencommissie gaan werken: hij heeft de toelating van de hbo-premaster studenten voorbereid en afgehandeld. Ook heeft hij de tentamenmonitor voorbereid en verder vorm gegeven. Zijn werk deed hij altijd even toegewijd, betrouwbaar en rustig. Voor zijn omgeving was hij altijd hartelijk en vriendelijk en hij had altijd een luisterend oor. Stelde zichzelf nooit op de eerste plaats, gaf iedereen de ruimte. Een tikkeltje eigenwijs en een flinke dosis humor. Ton hield van gezelligheid en hij is altijd ietwat studentikoos gebleven. Hij was hier dus volkomen op zijn plaats.



Ton, onze vriend en collega, is onvervangbaar. Wij missen hem.
Wij wensen zijn partner Ellen en zijn familie en vrienden veel sterkte toe.

prof.dr.ing. Teun W. Hardjono
Voorzitter

2. De Examencommissie BSc & MSc-opleidingen

2.1 Takenpakket

De Examencommissie heeft een breed takenpakket op het gebied van tentamens en examens. De taken van Examencommissies zijn gebaseerd op de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW). In bijlage A, staan de taken opgesomd.

De decaan heeft de Examencommissie ingesteld ten behoeve van de door de overheid bekostigde BSc- en MSc-opleidingen van de RSM alsmede twee post-initiële MSc-opleidingen. In bijlage B, staan de opleidingen waarover de Examencommissie bevoegd is. Tevens staat per opleiding het aantal studenten aangegeven.

2.2 Samenstelling en werkwijze

De Examencommissie bestaat uit 6 leden, inclusief de voorzitter. De leden worden benoemd door de decaan voor een termijn van 4 jaar. Na afloop van de termijn is het lid herbenoembaar. De omvang van de benoeming is 0,2 fte. Vooralnog zijn alle leden lid van het wetenschappelijk personeel van de faculteit. In 2012 bestond de commissie uit de volgende leden:

- prof.dr.ing. T.W. Hardjono (voorzitter);
- prof.dr. P.P.M.A.R. Heugens;
- dr. R. Kuik (tot 1 juni);
- dr. J. van Rekom;
- ir. A.J. Roodink;
- dr. M. Schippers.

De commissie stelt het beleid en de algemene regels vast in gezamenlijkheid tijdens de maandelijkse vergadering. De taken zijn verdeeld in portefeuilles. Als portefeuillehouder is een commissielid verantwoordelijk voor de afhandeling van de dagelijkse gang van zaken van zijn portefeuille. In bijlage C is de portefeuilledverdeling van de Examencommissie opgenomen.

2.1 Missie en visie

De Examencommissie heeft van de wetgever de opdracht gekregen toezicht te houden op toetsing en examinering van de opleidingen. De Examencommissie doet dat in onafhankelijkheid. Kerntaak van de Examencommissie is het verzekeren van het civiel effect van de getuigschriften. De Examencommissie stelt daartoe regels en beleid op. Kerndocumenten zijn:

1. De Onderwijs- en Examenregels (OER) van de betreffende opleidingen. In de OER is het onderwijsprogramma vastgelegd en worden zaken geregeld zoals het aantal tentamenmogelijkheden, eventuele volgtijdelijkheid van onderdelen, het bindend studieadvies, vrijstellingsmogelijkheden.
2. de *Regels en Richtlijnen* waarin regels zijn opgenomen met betrekking tot de examenbevoegdheid van examinatoren, fraude, beoordeling, compensatie.
3. De nota 'Integraal toetsbeleid' waarin de kwaliteitsborging van het toetsbeleid is beschreven.

In het laatstgenoemde document zijn ook de kernwaarden van de Examencommissie neergelegd: professionaliteit; academische vrijheid; *fair play*; *continuous improvement*.

2.2 Ondersteuning van de Examencommissie

De Examencommissie wordt ambtelijk ondersteund door de afdeling Examencommissie, bestaande uit de secretaris tevens hoofd van de afdeling, 2 adjunct-secretarissen, een procesmanager tevens hoofd van het secretariaat, drie secretaresses en een medewerker. De personele bezetting van de afdeling was in 2012 als volgt:

mr. C.M. Dirks-van den Broek (0,8 fte)

Secretaris en hoofd van de afdeling;

mr. I.M. van Essen (0,8 fte)

Adjunct secretaris ihb de BScIBA- en MScIM-opleiding;

drs. A.M. Schey (0,4 fte)

Adjunct secretaris ihb doorstroom masteropleidingen en fraudezaken;

M. Hutting – Schutter (0,8 fte) (vanaf 1 juli)

Projectmanager en hoofd secretariaat;

J. Bougrine (1,0 fte) (tot 1 juni)

Secretaresse alle onderwerpen;

G.M. den Bakker (0,4 fte)

Secretaresse ihb BA-opleiding; vrijstellingen;

drs. I.T.T. Przewoźna (0,7 fte)

Secretaresse ihb IBA-, MPhil- en MScIM-opleiding;

drs. A.W.M. Berndsen (1,0 fte) (tot 6 oktober)

premaster toelatingen en de tentamenmonitor.

2.3 Output van de Examencommissie

	2009	2010	2011	2012
<i>Aantal vergaderingen</i>				
Plenaire vergaderingen EC	9	8	9	9
Voorzittersoverleg:	3	3	3	3
Secretarissenoverleg			1	6
<i>Ingekomen post (*)</i>				
BA (BSc/MSc)	1081	894	768	633
IBA:	335	334	330	291
PTO	29	26	12	14
MPhil	18	4	12	2
Totaal	1463	1258	1122	940
<i>Verstuurde post (*)</i>				
BSc/MScBA	766	713	544	404
BSc/MScIBA(IM)	337	161	174	211
PTO	32	28	23	14
MPhil	18	4	12	11
Totaal	1153	906	753	640
<i>Verstreckte getuigschriften</i>				
BScBA	288	413	517	448
BScIBA	248	299	280	287
MScBA	1029	881	806	409
MScFI		24	237	313
MScSCM		3	63	76
MScBIM				32
MScCHEB				6
MScEShip				19
MScGBSM				24
MScHRM				18
MScMI				47
MScMM				92
MScSM				112
MScOCC				31
MScIM	48	57	63	54
PTO	119	101	95	102
MPhil	7	15	9	10
MScCC	nvt	nvt	9	17
Totaal	1739	1793	2079	2097
<i>Examenbevoegdheidsverklaringen</i>				
Totaal	143	124	218	201
<i>Fraudezaken</i>				
BScBA	28	12	28	21
BScIBA	16	14	16	27
MScBA	2	0	1	16
PTO	3	3	2	0
MScIBA/MScIM	0	0	0	0
MPhil	0	0	0	0
Totaal	49	29	47	64
<i>Beroepen</i>				
Totaal	46	34	51	47
<i>toegelaten en feitelijk ingeschreven premasterstudenten</i>				
hbo-premaster Nederlandstalig	187	170	171	213
hbo-premaster Engelstalig	52	47	47	47
GM programme foundation year	63	69	48	50
Premaster PTO				71
Totaal	302	286	266	381
<i>Verstreckte bewijzen van toelating initiële masteropleidingen</i>				
MSc interne doorstroom	715	673	908	784
MSc externe instroom	164	363	405	537
Totaal	879	1036	1313	1321

3. Uitoefening van de taken in 2012

3.1 De Examencommissie als toezichthouder

a. Het uitreiken van getuigschriften

Volgens de wet stelt de examencommissie vast of een student voldoet aan de voorwaarden die de onderwijs- en examenregeling (OER) stelt ten aanzien van de kennis, inzicht en vaardigheden die nodig zijn voor het verkrijgen van de graad bachelor of master³. Ten bewijze dat aan de eisen is voldaan wordt het getuigschrift uitgereikt. Bij het getuigschrift wordt een cijferlijst uitgereikt en tevens een diplomasupplement. De voorzitter van de Examencommissie ondertekent deze drie documenten. In 2012 heeft de Examencommissie 2097 getuigschriften uitgereikt: 735 bachelor getuigschriften en 1362 master getuigschriften.

Opvallend is dat het aantal verstrekte *cum laude* getuigschriften sterk verschilt per opleiding, zie onderstaande tabel.

programma	getuigschriften	waarvan cum laude	%
BScBA	448	7	1,5%
BScIBA	287	34	11,9%
MScBA	409	76	18,6%
MScBIM	32	0	0,0%
MScCHEB	6	1	16,7%
MScEShip	19	1	5,2%
MScFI	313	53	16,9%
MScGBSM	24	7	29,1%
MScHRM	18	6	33,3%
MScMI	47	4	8,5%
MScMM	92	22	23,9%
MScSCM	76	7	9,2%
MScSM	112	12	10,7%
MScOCC	31	6	19,3%
MScIM	54	23	42,6%
PTO	102	2	1,9%
MPhil	10	5	50,0%
MScCC	17	3	17,6%
Totaal	2097	269	12,8%

Het waarborgen van het civiel effect van het getuigschrift behoort tot de kerntaken van de Examencommissie. De kwaliteitsborging van het examen en daarmee de getuigschriften is nader uitgewerkt in het integraal toetsbeleid. In paragraaf c. wordt hier verder op ingegaan.

b. Het aanwijzen van examinatoren

De Examencommissie wijst de examinatoren aan. In de Regels en Richtlijnen heeft de Examencommissie bepaald dat de leden van de wetenschappelijke staf (hoogleraren en universitaire (hoofd)docenten) examinator zijn voor de door hen verzorgde onderwijseenheden⁴. Andere leden van het wetenschappelijk personeel, bijvoorbeeld aio's, zijn dus niet 'automatisch' examenbevoegd. Indien een aio of een andere deskundige van buiten de RSM tentamens wil afnemen en beoordelen moet de Examencommissie hem examenbevoegd verklaren.

³ Zie artikel 7.11, tweede lid, WHW

⁴ Zie artikel 1.4 van de R&R van alle opleidingen

Met ingang van juli 2012 heeft de Examencommissie besloten haar bevoegdheid te mandateren aan de Examenadministratie voor zover het de samenstelling van afstudeercommissies betrof. Het mandaat betrof het goedkeuren van de volgende verzoeken:

1. Aio's van de faculteit RSM die optreden als coach of co-reader.
2. Co-readers van buiten de RSM, zolang het een gepromoveerde post-doc of docent betreft werkzaam bij een van de andere EUR-faculteiten.
3. Coach en co-reader die afkomstig zijn van hetzelfde masterprogramma.
4. Coach is werkzaam als docent bij de RSM, maar niet aangesloten bij het masterprogramma waarin de student afstudeert.
5. Wijziging van coach of co-reader wanneer beide individuen werkzaam zijn als docent bij de RSM.
6. Combinaties van bovenstaande gevallen.

Uitzonderingen waarop nog wel een *case-by-case* beslissing genomen wordt, zijn bijvoorbeeld: een coach of co-reader die niet werkzaam is bij de EUR, een niet gepromoveerde co-reader die niet werkzaam is bij de EUR of een aio die met zijn of haar eigen promotor een afstudeercommissie wil vormen.

In geval een deskundige van buiten de RSM tijdelijk examenbevoegd verklaard wil worden bijvoorbeeld om *eenmalig* zitting te hebben in een afstudeercommissie, dan toetst de Examencommissie of de persoon in kwestie in principe voldoet aan de eisen om als lid van het wetenschappelijk personeel bij de RSM aangesteld te kunnen worden: minimaal is vereist een afgeronde universitaire opleiding en bij voorkeur ook een afgeronde promotie of in ieder geval ervaring in het doen van wetenschappelijk onderzoek.

Indien een deskundige van buiten de RSM tijdelijk onderwijs geeft en tentamens opstelt, afneemt en beoordeelt, dan moet voldaan worden aan de volgende eisen:

- universitair niveau (minimaal drs., master of gelijkwaardig en promotie of anderszins bekend met het doen van wetenschappelijk onderzoek);
- gastvrijheidsovereenkomst of tijdelijke aanstelling bij de RSM;
- incorporatie in een vakgroep voor de duur van de gastvrijheidsovereenkomst/aanstelling.

In 2012 heeft de Examencommissie, voorafgaand aan de invoering van het mandaat, **201** examenbevoegdheidsverklaringen verstrekt aan totaal 53 personen. Het gaat hierbij om **43** aio's en **10** externe deskundigen. In totaal hebben zij 73 keer als coach, 127 keer als co-reader en één keer als 2^e co-reader opgetreden. Van de 43 aio's hebben er 24 in totaal 65 keer als coach bij de masterscriptie gefungeerd, waarvan 36 keer bij een scriptie van het masterprogramma *Finance and Investments*. In 54 gevallen heeft een aio van *Finance and Investments* als co-reader gefungeerd.

Na ingang van het mandaat per juli 2012 neemt de Examencommissie enkel nog een besluit op verzoeken die uitzonderlijk van aard zijn. Dit heeft sindsdien geleid tot vijf examenbevoegdheidsverklaringen, waaronder vier voor deskundigen van buiten de RSM. In drie gevallen ging het om een bevoegdheid als co-reader, eenmaal als 2^e co-reader.

Hoewel de externe deskundigen meestal eenmalig worden ingezet als co-reader in een afstudeercommissie, zijn de in totaal (zowel voor als na het mandaat) **14** externe deskundigen 25 keer ingezet.

De Examencommissie heeft in haar nota *Integraal toetsbeleid*⁵ expliciet aangegeven dat zij – bij wijze van uiterste maatregel – de examenbevoegdheid van een docent kan intrekken in geval van gebleken aanhoudend disfunctioneren met betrekking tot het toetsen. Uiteraard zal de Examencommissie hiertoe niet overgaan dan na gesprekken met de betrokken docent en diens leidinggevende en na redelijke mogelijkheden geboden te hebben om het functioneren te verbeteren. De Examencommissie heeft tot op heden nog geen gebruik gemaakt van deze maatregel.

c. Kwaliteitsbewaking van tentamens en examens: het integraal toetsbeleid

Eén van de kerntaken van de Examencommissie is het toezien op de kwaliteit van de tentamens en examens van de opleidingen. In de nota *Integraal toetsbeleid* heeft de Examencommissie vastgelegd langs welke lijnen zij de kwaliteit van toetsing en examinering wil bevorderen en bewaken.

⁵ nota van de Examencommissie d.d. 12 februari 2008

Toezicht masterscripties

De Examencommissie ziet het afstudeerexamen als hét moment om te controleren of een student voldoet aan het gewenste niveau. Daarom heeft de Examencommissie ervoor gekozen hier extra aandacht aan te besteden. Allereerst is een procedure ontworpen om de afstudeerexamens steekproefsgewijs te controleren of wordt voldaan aan de beschreven leerdoelen en procedureregels: de *sampled monitoring*. Verder heeft de Examencommissie een *excellence check* ingevoerd. Indien een afstudeercommissie de scriptie mogelijk met een 9 wil gaan beoordelen, dient deze scriptie voorgelegd te worden aan de *Council for Distinction Mark*. Een negatieve beoordeling door deze Council heeft als consequentie dat het cijfer niet hoger dan een 8.5 mag zijn. Tenslotte houdt de Examencommissie toezicht op de samenstelling van een afstudeercommissie en op de aanwezigheid tijdens de afstudeersessie.

- *Sampled monitoring*

In overleg met de Opleidingsdirectie heeft de Examencommissie in 2008 besloten af te stappen van een afstudeercommissie met een tweede meelezer en een *dual quality check* in te voeren. De Examencommissie als getuigschriftuitreikend en toezichthoudend orgaan is in bijzondere mate betrokken bij het afstudeerproces. De scriptie is hét moment om te controleren of de student voldoende niveau heeft bereikt om voor een getuigschrift van de opleiding in aanmerking te kunnen komen. In 2008 is besloten dat door of namens de Examencommissie ongeveer 10% van de scripties steekproefsgewijs deskundig en objectief gemonitord worden. In 2012 is de sampled monitor niet uitgevoerd mede omdat er gewerkt werd aan een nieuwe opzet voor het master scriptie traject. Verschillende commissies zijn aan de slag geweest en in oktober 2012 kreeg het nieuwe afstudeertraject duidelijker contouren. De Examencommissie is in dit kader nog een aangepast sampled monitoring traject aan het ontwikkelen.

- *Excellence check*

Naast de invoering van de *sampled monitoring* heeft de Examencommissie in 2008 besloten dat scripties die waarschijnlijk met een 9.0 of hoger beoordeeld gaan worden vooraf voorgelegd worden aan een **Council for Distinction Mark** om te beoordelen of de scriptie inderdaad dat niveau heeft. Deze procedure is vergelijkbaar met die van het *judicium cum laude* voor een promotie. In deze *Council for Distinction Mark* zitten leden van de wetenschappelijke staf op zo mogelijk hoogleraarniveau van de verschillende vakgebieden van de opleiding.

De volgende leden hebben in deze commissie zitting:

- Prof. dr. B.M. Balk (vakgroep 6)
- Prof. dr. P.P.M.A.R. Heugens, voorzitter (vakgroep 4)
- Prof. dr. S.J. Magala (vakgroep 2)
- Prof. dr. ir. H.W.G.M. van Heck (vakgroep 1)
- Prof. dr. R.J.M. van Tulder (vakgroep 8)
- Dr. T.J.M. Mom (vakgroep 4)
- Dr. L. Norden (vakgroep 5)

In 2012 zijn **48** scripties door deze commissie beoordeeld. In 17 gevallen is het oordeel in eerste instantie negatief uitgevallen. Tegen een negatief advies van de **Council for Distinction Mark** kan door de betrokken coach en meelezer bezwaar worden aangetekend. De scriptie wordt dan ter heroverweging voorgelegd aan een ander lid van de **Council**. De voorzitter van de **Council** neemt dan opnieuw een besluit, daarbij het nieuwe referentenrapport in overweging nemende. In 2012 is deze procedure viermaal gevolgd wat in twee gevallen alsnog tot een positief besluit heeft geleid.

In de onderstaande tabel is het aantal scripties weergegeven dat is voorgedragen voor een *excellence check* per opleiding/MSc-programma.

Opleiding	2009	2010	2011	2012
MScBA	41	37	44	38
A&C	4	1	4	1
BIM	2	4	4	3
ES/E&NBV	1	0	2	2
FI	9	8	8	5
GBSM	0	0	3	4
HRM	2	5	1	1
OCC/MC	1	0	2	5
MI	0	1	1	2
MM	9	10	10	8
SCM	2	0	1	3
SM	11	8	8	4
PTO	3	1	0	2
IM-CEMS	5	7	7	7
MPhil	1	3	0	1
totaal	50	48	51	48

- *Toezicht samenstelling afstudeercommissies*

Via de Examenadministratie wordt de Examencommissie op de hoogte gehouden over de samenstelling van de afstudeercommissies en over de opkomst van de leden van afstudeercommissies tijdens de afstudeersessies.

Indien de samenstelling van een afstudeercommissie niet voldoet aan het examenreglement bijvoorbeeld omdat één van de leden niet examenbevoegd blijkt te zijn, dan kan de Examencommissie beoordelen of die examenbevoegdheid alsnog verleend kan worden of dat de persoon in kwestie vervangen moet worden.

Het komt voor dat leden van de afstudeercommissie door overmacht verhinderd zijn om deel te nemen aan het afstudeerexamen. Betrokkene moet in dat geval zelf voor vervanging zorgen of indien dat onmogelijk is diens vakgroep.

Het Onderwijsservicepunt

Deskundigheidsbevordering en scholing van het wetenschappelijk personeel met betrekking tot het opstellen van goede toetsen is een wezenlijk onderdeel van kwaliteitsborging van toetsing. Sinds het jaar 2000 kunnen docenten van de faculteit ondersteuning op maat krijgen op het gebied van tentamenconstructie bij het Risbo Instituut van de EUR. Doel is dat docenten hier terecht kunnen met vragen die zij tegenkomen bij het maken van tentamens, het maken van een scoringsvoorschrift, het bepalen van de cesuur, het evalueren van tentamenvragen, het instrueren van nakijk-assistenten en dergelijke. De docenten krijgen zowel mondeling als schriftelijk feedback van het Risbo.

In 2012 zijn 19 tentamens van 13 vakken door het Risbo gecontroleerd. Het betrof daarbij slechts bachelor vakken.

De Tentamenmonitor

De Tentamenmonitor is een tool voor de Examencommissie om informatie over de afgenomen tentamens te krijgen met het oog op de kwaliteitsbewaking. Na elk trimester worden de tentamens doorgelicht. Naast meetbare factoren als rendementen, gemiddelden, cesuurbepaling, betrouwbaarheidsfactoren (bij m.c.-tentamens) worden ook gegevens opgenomen zoals de wijze waarop het cijfer bepaald wordt, hoe het vak getentamineerd wordt en de studentenevaluaties. De Examencommissie gaat terughoudend om met de gegevens van de tentamenmonitor. Op grond van de monitorgegevens kan niet vastgesteld worden of een tentamen aan de maat is of niet. Wél kunnen bepaalde uitkomsten aanleiding geven voor een nader onderzoek. Doorgaans betekent dat in eerste instantie een gesprek met de betreffende examiner. Een dergelijk gesprek is niet gericht op een beoordeling van de docent maar eerder op informatieverschaffing ten behoeve van de Examencommissie. Alle examinatoren worden geïnformeerd over de gegevens van hun vak.

Toezicht course manuals

Onderdeel van het integraal toetsbeleid is dat de Examencommissie stelselmatig controleert of de toetsing aansluit op de leerdoelen. De *course manuals* van de bacheloropleidingen worden voor

publicatie voorgelegd aan de Examencommissie. De commissie screent vervolgens of de tentaminering en leerdoelen op elkaar aansluiten. Daarbij wordt tevens gecontroleerd of de beoordelingsregels in overeenstemming zijn met de examenreglementen. In 2012 zijn geen bijzonderheden gebleken.

d. Fraudemaatregelen

De Examencommissie kan op grond van artikel 7.12b, lid 2 en 3 van de WHW maatregelen treffen in geval van fraude.

Er is in 2012 weinig fraude bij centraal afgelegde tentamens geconstateerd. Er worden bijvoorbeeld in het M-gebouw jaarlijks 50.000 tentamens afgelegd door RSM-studenten en er zijn in 2012 slechts negen studenten betrapt op fraude. Hiervan ging het slechts eenmaal om een echte spiekbrief en eenmaal om gebruik van de verboden grafische rekenmachine. Deze twee studenten zijn bestraft met een jaar uitsluiting van deelname aan het tentamen van het vak.

De overige gevallen betreffen (verdenkingen van) plagiaat, waarbij zowel de 'verstrekker' als de 'overnemer' strafbaar zijn, maar de laatste zwaarder wordt gestraft dan de eerste. De stijging t.o.v. 2010 en 2011 wordt voornamelijk verklaard door het gebruik van *Safe Assignment* bij het IBA-vak '*English for Business Communication*' en door het circuleren van versleutelde (beschermd) antwoorden op internet van het mastervak *Accounting for Decision Making*.

Globaal gezien wordt plagiaat het meest gepleegd door eerstejaars studenten. De sanctionering door de Examencommissie is vooral gericht om eerstejaars bewust te maken van wat onder plagiaat wordt verstaan en van het feit dat normoverschrijding wordt bestraft. De Examencommissie hoopt dat hier een preventieve werking vanuit gaat. De Examencommissie besteedt daarom relatief veel tijd in deze 'eerstejaars-fraude-gesprekken'. Dat het in de hogere jaren minder voorkomt is naar verwachting dan ook het gevolg van de strenge strafmaatregelen in het eerste jaar.

Als gevolg van de invoering van N=N is de Examencommissie van oordeel dat de voorheen gangbare strafmaat (uitsluiting van het vak voor één jaar) thans te grote consequenties heeft (= opleiding verlaten) in relatie tot het vergrijp. Daarom kiest de Examencommissie er voor om de norm van het bindend studieadvies in deze gevallen op te rekken indien dit aan het einde van het studiejaar nodig mocht blijken.

In onderstaande grafiek staan de getroffen maatregelen per student over de afgelopen vier jaar.

	2009	2010	2011	2012						
	totaal	totaal	totaal	BA	IBA	MSc	PTO	MScIM	MPhil	totaal
aantal studenten	49	29	47	21	27	16	0	0	0	64
soort toets										
groepswerkstuk	13	5	21	16	0	0	0	0	0	16
individueel werkst	11	2	18	2	25	9	0	0	0	36
schriftelijk tent	24	15	8	3	2	4	0	0	0	9
scriptie	1	1	0	0	0	3	0	0	0	3
soort fraude										
plagiat	23	14	33	18	25	12	0	0	0	55
Spieken/spiekbrief	2	8	3	1	2	1	0	0	0	4
mobiel	13	3	1	1	0	2	0	0	0	2
grafische rekenmachine	9	3	10	1	0	0	0	0	0	1
anders	2	1	0	1	0	1	0	0	0	2
maatregel										
geen	2	1	0	2	0	1	0	0	0	3
berisping	18	11	15	2	7	4	0	0	0	13
cijfer ongeldig		12	0	15	13	9	0	0	0	37
cijfer ongeldig + uitsl 1 jr	29	5	32	2	7	2	0	0	0	11
nog in behandeling	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

e. Toezicht op uitvoering van de examenregels

De Examencommissie heeft de taak erop toe te zien dat de examenregels goed worden uitgevoerd en indien nodig afwijking van de regels toe te staan op basis van de hardheidsclausule.

Door middel van de *screening* van de *course manuals* wordt toezicht gehouden op de nadere uitvoering van de examenregels. De Examencommissie controleert ook de geldigheidsduur van tentamens. In de OER is vastgelegd dat tentamens een beperkte geldigheidsduur hebben zolang de graad nog niet is behaald: bachelortentamens zijn doorgaans 6 jaar geldig en mastertentamens 3 jaar. Alle studenten die dreigen de geldigheidsduur met één of meer tentamens te overschrijden, worden door de Examencommissie gewaarschuwd. Ook worden zij erop gewezen dat zij eventueel verlenging van de geldigheidsduur bij de Examencommissie kunnen aanvragen. Daarnaast kan de Examencommissie op verzoek van een docent of een student soms afwijking van de regels toestaan. Zo wordt bijvoorbeeld de hardheidsclausule soms toegepast indien een student wil doorstromen naar de masteropleiding echter nog niet aan de toelatingsvereisten voldoet maar daarbij onredelijk grote studievertraging ondervindt. In paragraaf 3.3 volgt een overzicht van besluiten van de Examencommissie in individuele gevallen.

f. Geschillenbeslechting

Studenten kunnen in beroep gaan tegen beslissingen van examinatoren en de examencommissie. De procedure is geregeld in de wet, artikel 7.60 e.v. WHW. Deze rechtsgang is een administratief beroep als bedoeld in artikel 1:5 lid 2 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Het CBE beperkt zich tot een rechtmatigheidstoetsing. Er wordt getoetst aan zowel het geschreven⁶ als het ongeschreven recht⁷.

Een beroep dient binnen 6 weken na het besluit te worden ingesteld bij het College van Beroep voor de Examens van de Erasmus Universiteit (CBE). Sinds collegejaar 2010-2011 functioneert bij de EUR een digitaal loket waar studenten hun klachten, bezwaren en beroepen digitaal kunnen indienen.

Hieronder is een overzicht van de beroepen over de afgelopen vijf jaren.

Beroepen	2008	2009	2010	2011	2012
onderwerp					
afwijzing premaster NL	4	3	3	4	4
afwijzing premaster ENG	1	2		4	
afwijzing toelating GM	2				
afwijzing toelating MScBA c.s.	6	10	6	11	16
Afwijzing toelating MScIM		3	1	3	1
negatief bsa	26	19	13	17	16
afwijzing registratie cijfer		3		1	
afwijzing verkort Research Project	10				1
fraudemaatregel		2	1	3	6
afwijzing vrijstellingen	2	1	1		
afwijzing extra tentamenkans		1		2	
afwijzing (her)beoordeling		2	1	1	
geldigheidsduur tentamencijfer			2	1	1
overig			6	4	2
totaal	51	46	34	51	47

afloop beroep	2008	2009	2010	2011	2012
prematuur		1		1	1
ingetrokken	8	21	10	13	19
geschikt	36	18	16	29	17
niet-ontvankelijk		2			1
ongegegrond	6	4	2	2	8
gegrond	1	0	0	0	0
nog geen uitspraak			2	2	1

⁶ Bijvoorbeeld de WHW, de OER en de in de Awb opgenomen algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

⁷ Bijvoorbeeld ongeschreven algemene beginselen van behoorlijk bestuur en andere algemene rechtsbeginselen.

totaal					47
---------------	--	--	--	--	-----------

3.2 Regelgeving: de regels en richtlijnen en advisering over de OER

De Examencommissie heeft regelgevende bevoegdheid. De commissie kan orderegels stellen en richtlijnen en aanwijzingen geven aan de examinatoren. Dit heeft zijn beslag in de Regels en Richtlijnen (R&R) waarin onderwerpen zijn geregeld als fraude, zak/slaag-regeling, 'cum laude'-regeling, compensatieregelingen, aanmelding voor tentamens, tentamennabesprekingen, de samenstelling van afstudeercommissies.

Daarnaast adviseert de Examencommissie de decaan ten aanzien van het vaststellen van de Onderwijs- en Examenregeling (OER) voor iedere opleiding. De Examencommissie kan ook zelfstandig voorstellen doen tot wijziging van de Onderwijs en Examenregelingen.

De belangrijkste wijzigingen van de OER 2012-2013 van de bacheloropleidingen Bedrijfskunde en International Business Administration zijn de volgende:

1. Invoering BSA van 60 ects na 1 jaar (N=N) bij de bacheloropleidingen BScBA en BScIBA) ;
2. Vastlegging actieve graadverlening;
3. Invoering 'last result rule' bij de bacheloropleidingen BScBA en BScIBA met ingang van september 2012, zoals besloten bij de vaststelling van de OER 2011-2012, alsmede een overgangsregeling voor zittende studenten;
4. Wijziging van het General Management programma.
5. Enkele wijzigingen van het PTO reglement.

In de Regels en Richtlijnen van de Examencommissie is niet veel aangepast. De belangrijkste aanpassingen hielden verband met de actieve graadverlening.

3.3 Besluiten in individuele gevallen

In de Onderwijs- en Examenregelingen (de OER) van de verschillende opleidingen is in diverse artikelen vastgelegd dat de Examencommissie in bepaalde gevallen kan toestaan dat van de regels wordt afgeweken. Het gaat om het verlenen van ontheffing van de OER in individuele gevallen wegens persoonlijke omstandigheden of op grond van de hardheidsclausule (indien een regel in een individueel geval tot een onredelijk gevolg leidt) of om andere specifieke redenen. Enkele voorbeelden zijn: het verlenen van vrijstellingen voor vakken, het verlenen van extra en/of versnelde tentamenkansen, het op een aangepaste wijze afleggen van tentamens wegens een functiestoornis, de aanpassing van de norm van het bindend studieadvies in geval van persoonlijke omstandigheden, het verlenen van doorstroom naar de masteropleiding in geval van persoonlijke omstandigheden of hardheid, en ook het verlenen van toestemming tot het volgen van externe (keuze)vakken, de toelating tot de premasterprogramma's t.b.v. de masteropleiding, de tussentijdse adviezen in het kader van het bindend studieadvies, het vaststellen van een vrij masterprogramma, etc. Het gros van de inkomende en uitgaande post van de Examencommissie heeft hierop betrekking. Hieronder wordt verslag gedaan over de belangrijkste onderwerpen. De toelatingsbeschikkingen worden in het volgende hoofdstuk behandeld bij de uitgifte van de bewijzen van toelating.

a. Vrijstellingen

In de meeste examenregelingen is vastgelegd dat de Examencommissie vrijstellingen kan verlenen op basis van elders verworven kennis en vaardigheden. Echter in de regeling van de premasterprogramma's en de masterregelingen is vastgelegd dat geen vrijstellingen worden verleend. Bij de toelating tot deze programma's van studenten van buiten de RSM wordt al rekening gehouden met een brede aansluitende vooropleiding en daarenboven zijn deze programma's zo kort en specifiek dat het verlenen van vrijstellingen niet voor de hand ligt.

Alleen binnen de bachelor opleidingen worden vrijstellingen verleend. Veel vrijstelling aanvragen houden verband met het bindend studieadvies: het komt vaak voor dat studenten na een afwijzend advies overstappen naar een vergelijkbare opleiding.

BScBA

In 2012 gaat het om de volgende aantallen overstappers naar de BScBA-opleiding:

- 13 studenten van de IBA-opleiding EUR;
- 30 studenten van de Erasmus School of Economics EUR;

- 2 studenten van andere EUR-opleidingen;
- 6 studenten van opleidingen van andere universiteiten en hogescholen.

In 2012 hebben **70** BScBA-studenten een vrijstelling aangevraagd. De Examencommissie wint eerst advies in van de docent van het vak in kwestie. Uiteindelijk hebben **38** studenten van de bacheloropleiding Bedrijfskunde vrijstellingen toegekend gekregen voor in totaal **50** eerstejaars vakken en **23** tweede- en derdejaars vakken.

BSc/BA

De overstap na een afwijzend bindend studieadvies naar de IBA-bachelor opleiding komt niet vaak voor omdat de kandidaten voor deze opleiding individueel geselecteerd worden. Wel worden vrijstellingen aangevraagd door vooral studenten met een buitenlandse vooropleiding. In totaal hebben **13** IBA-studenten vrijstelling aangevraagd. Voor **75** vakken is de vrijstelling toegekend.

b. Extra tentamenkansen

Onder bepaalde omstandigheden kunnen studenten een extra tentamenkans aanvragen met het oog op bijzondere omstandigheden zoals langdurige ziekte maar ook als de hele studie is afgerond op één vak na waardoor het afstuderen ernstig vertraagd dreigt te worden. In 2012 zijn er in totaal **152** extra tentamenkansen toegekend.

Voorgaande jaren hadden de meeste verzoeken voor een extra kans betrekking op het afstuderen voor de masteropleiding. Het betrof daarbij doorgaans een bachelor vak. Anders dan voorgaande jaren hebben in 2012 de meeste verzoeken betrekking op toelating tot de masteropleiding per januari 2013. Het gaat daarbij om studenten die vanwege de harde knip niet toelaatbaar zijn tot de master per september 2012 omdat ze nog een vak open hebben staan. In het najaar van 2012 hebben 111 studenten een extra kans gekregen met het oog op toelating per januari. Sommige studenten mochten zelfs 2 vakken herkansen zodat het totaal aantal tentamens komt op 123. De verdeling van de extra kansen is als volgt.

extra tentamenkansen tbv mastertoelating	BA (+premaster)	IBA (+premaster)
Financial Accounting	50	23
Corporate Finance	14	7
Statistische Methoden en Technieken	6	
SCM	2	5
overige vakken	11	5
totaal	83	40

Opmerkelijk is dat bij het vak Corporate Finance het in 16 van de 21 gevallen een premaster student betrof. Dit heeft uiteraard te maken met het feit dat het vak onderdeel is van het premaster programma. Financial Accounting is bijvoorbeeld geen onderdeel van het premaster programma.

Naast de extra kansen die betrekking hebben op de mastertoelating zijn nog **29** extra tentamenkansen toegekend wegens andere redenen, meestal wegens het afstuderen. In 10 gevallen betrof het het mastervak *Risk Management*.

c. Verlenging geldigheidsduur tentamenresultaten

In de OER van de bachelor- en masteropleidingen is vastgelegd dat tentamencijfers beperkte geldigheidsduur hebben: 6 jaar voor bachelor tentamens en 3 jaar voor mastertentamens. Na die termijn vervallen de resultaten tenzij de Examencommissie op verzoek anders beslist.

Bij de beoordeling van de verzoeken heeft de Examencommissie vooral het volgende mee laten wegen:

- Is er sprake van een geringe overschrijding en is er een reëel en aantoonbaar uitzicht op nabije voltooiing van het programma;
- Is er nog recentelijk vooruitgang is geboekt met het programma;
- Zijn er omstandigheden van persoonlijke aard die studievoorgang hebben gehinderd.

In onderstaande tabel staan de besluiten van de afgelopen 3 jaar. Na de eerste ronde in 2010 waarbij veel ouderejaars zijn aangespoord om de opleiding af te ronden, is het aantal verzoeken duidelijk verminderd.

Verzoeken geldigheidsduur									
	2010			2011			2012		
	positief	negatief	totaal	positief	negatief	totaal	positief	negatief	totaal
BA	27	6	33	3	1	4	9	3	12
IBA	9		9	1		1	6		6
premaster	7		7	1		1	6	2	8
master	147	4	151	76	6	82	56		56
PTO	20		20	11		11	12		12
totaal			220			99			94

d. Faciliteiten voor studenten met een functiebeperking

Studenten met tijdelijke of structurele vormen van functiebeperking (bijvoorbeeld dyslexie of diabetes) kunnen voor de duur van deze beperking binnen redelijke grenzen gebruik maken van bijzondere faciliteiten. Deze faciliteiten, waaronder aanpassing van tentamenvoorzieningen, moeten ertoe bijdragen dat studenten met een functiebeperking een gelijke kans op studiesucces hebben.

Een belangrijke faciliteit is het doen van tentamens met een half uur extra tentamentijd in een aparte ruimte: lokalen M1-5 ('Hull') en M1-6 ('Baltimore'). Lokaal GB-29 is bestemd voor het maken van tentamens op een computer.

In 2012 heeft de Examencommissie **58 keer een** nieuwe 'Verklaring Toetsvoorziening' verstrekt. Verreweg de meeste, 44 stuks, wegens dyslexie, zes keer wegens ADD (waarvan drie keer in combinatie met dyslexie), twee keer diabetes type 1 en twee wegens schrijfbeperkingen. Andere redenen zijn geweest: dyscalculie, epilepsie, narcolepsie, spierziekte, pfeiffer, visusbeperking, blaasproblemen, een gebroken duim en psychologische problemen. In drie situaties ging het om een incidentele verklaring waarbij de geldigheid van de voorziening gold voor één of enkele specifiek(e) tentamen(s).

In bijna alle gevallen kreeg de student een half uur extra tentamentijd. Acht studenten kregen toestemming voor het afleggen van tentamens met een vergroot lettertype op A3-formaat. Vijf keer was er sprake van het maken van een tentamen op een pc.

De Examencommissie heeft in totaal 14 keer besloten om een tentamen onder supervisie van een studieadviseur in één van de gesprekskamers plaats te laten vinden. Redenen hiervoor waren onder andere: afwijkende tentaminering voor topsporters, het gebruik van een staantafel in geval van verwondingen, behoefte aan rust in verband met revalidatie en het in behandeling zijn voor faalangst.

e. Bindend studieadvies

De Examencommissie speelt een belangrijke rol in het kader van het bindend studieadvies. Vastgelegd is dat de Examencommissie aan alle studenten van het eerste cursusjaar driemaal per jaar een zogenaamd tussentijds advies geeft. Aan het einde van het studiejaar volgt het definitieve advies van de decaan. Dit definitieve advies wordt voorbereid door de Examencommissie in samenwerking met de studieadviseurs. Naar aanleiding van de bsa-besluiten volgen traditioneel de beroepen, zie hoofdstuk 3.1 onder f. In 2012 zijn er in totaal **33** BA-studenten ontheven van de BSA-norm en **35** IBA-studenten. Hieronder volgt een verslag met betrekking tot persoonlijke omstandigheden respectievelijk de hardheidsclausule.

Bij de BA-opleiding speelde dit jaar nog de bijzonderheid dat het hertentamen van het *vak Financiële Processen* niet is meegenomen in de normering van het bsa. Hiertoe is besloten naar aanleiding van veel klachten van studenten over dit tentamen in combinatie met een bijzonder laag

slagingspercentage en veel slordigheden in het tentamen en afwezigheid van docenten bij de tentaminering. Het kan zijn dat hierdoor meer studenten een ontheffing van het bsa hebben ontvangen dan het geval was geweest bij een goed tentamen. Veel van de BA-verzoeken die betrekking hadden op toepassing van de hardheidsclausule hielden verband met dit tentamen

Persoonlijke omstandigheden

De Examencommissie bepaalt ieder studiejaar welke studenten ontheffing van de norm krijgen op basis van *persoonlijke omstandigheden*. Daartoe worden de individuele dossiers in augustus besproken met de studieadviseurs en studentendecanen. Op 23 augustus 2012 hzjn onder voorzitterschap van Michaéla Schippers zowel de BA als IBA dossiers met de studieadviseurs en studentendecanen bsproken van studenten die mogelijk in aanmerking kwamen voor ontheffing van het bindend studieadvies. In onderstaand schema staan de behandelde dossiers en genomen beslissingen na afhandeling van de beroepen. Ook de aantallen van de jaren voor 2012 zijn getoond zodat tendensen duidelijk worden.

PO-dossiers BSA	2009		2010		2011		2012	
	BA	IBA	BA	IBA	BA	IBA	BA	IBA
ouderejaars cohorten								
Dossiers	51	35	55	25	33	19	17	14
Ontheffing door PO	30	18	29	13	22	12	12	8
Afwijzend Bsa	21	17	26	12	11	7	5	6
Eerstejaars cohort								
Dossiers	87	32	90	36	41	22	27	19
Ontheffing wegens PO	44	16	31	18	21	15	11	10
Afwijzend BSA	43	16	59	18	20	7	16	9

Hardheidsclausule

Een student kan ook ontheffing van de norm van het bindend studieadvies verzoeken door het invoeren van de hardheidsclausule indien toepassing van de norm zou leiden tot onredelijke of onbillijke situaties. In 2012 hebben **16** BA studenten een beroep gedaan op de hardheidsclausule; 10 verzoeken zijn toegekend. Bij IBA hebben **22** studenten een beroep gedaan op de hardheidsclausule en zijn er uiteindelijk **17** toegekend.

f. Compensatieregelingen

Naar aanleiding van de in verband met de 'Harde Knip' ingevoerde compensatieregeling, zoals opgenomen in artikel 6.1 lid 2 van de Regelingen en Richtlijnen van de bacheloropleiding 2012-2013 hebben in totaal 34 studenten een verzoek ingediend om met een gecompenseerd openstaand vak (4,5 of hoger) hun bacheloropleiding af te ronden per september 2012. Van deze 34:

- Zijn er 2 studenten afgewezen vanwege een te laag GPA;
- De overige 32 zijn akkoord bevonden, waarvan 21 het gebruikt hebben om per september 2012 intern door te stromen naar de MSc van hun keuze. De 9 studenten die zijn niet intern zijn doorgestroomd waren allemaal afkomstig van IBA.

g. Zwartrijders

Studenten dienen zich tijdens de vooraf vastgestelde aanmeldperiode voor een tentamen in te schrijven. Bij niet inschrijving, wordt geen cijfer geregistreerd in het centrale cijferregistratiesysteem Osiris. Studenten vernemen meestal wel via Blackboard het voorlopige cijfer van de docent. Studenten die niet op de presentielijst van de afdeling Examenadministratie staan – de zogenaamde zwartrijders – krijgen van de surveillant tijdens het tentamen een stempel "eigen risico" op het tentamenblad. Studenten kunnen daarna een verzoek per e-mail indienen bij de Examencommissie. Na goedkeuring van de Examencommissie, ontvangt de betreffende student een e-mail. Onder overlegging van deze e-mail kan de student vervolgens via het ESSC tegen betaling van administratiekosten het cijfer in Osiris geregistreerd krijgen.

In het verleden heeft de Examencommissie geprobeerd het aantal "zwartrijders" te beperken door middel van streng beleid. Omdat studenten dan vaak bij het BSA of toelating tot de Master in

problemen kwamen en de Examencommissie op grond van de hardheidsclausule alsnog moest zwichten, is het soepele beleid ontstaan waarbij de student altijd één keer toestemming krijgt.

3.4 Toelatingsbesluiten

a. Toelating tot de premasterprogramma's

HBO-premasterprogramma's

De RSM kent al vele jaren een zijinstroom van hbo-studenten. Het gaat daarbij om een groep studenten met een vierjarige hbo-opleiding die verwant is aan de RSM bedrijfskunde-opleiding. Deze groep studenten kan na het doorlopen van een eenjarig schakelprogramma in de masteropleidingen aangeboden door RSM instromen. Sinds de invoering van de zogenaamde bachelor-master-structuur wordt deze zijinstroom voor de faculteit niet meer gefinancierd. De RSM acht de specifieke hbo-instroom echter een waardevolle aanvulling op de studentenpopulatie en wil daarom een schakelprogramma blijven aanbieden voor de groep studenten die hier het best blijkt te presteren.

In 2010 en 2011 is de MScBA opleiding gesplitst in afzonderlijk geaccrediteerde MSc opleidingen. Dit heeft er toe geleid dat het premasterprogramma met ingang van studiejaar 2012-2013 qua programma meer afgestemd is op de daarna te volgen masteropleiding. Voorheen was het standpunt dat een student met een bedrijfskundig verwante hbo-opleiding in combinatie met het premasterprogramma gelijkwaardig was, qua inhoud en academische vaardigheden, aan een bachelor bedrijfskunde en daarmee kon doorstromen naar alle aangeboden masterprogramma's. Door hiervan af te stappen werd de mogelijkheid geboden om het premasterprogramma aanzienlijk te verkorten. Bovendien zijn gelijktijdig de toelatingseisen veranderd. Het wegwerken van een wiskunde deficiëntie, noodzakelijk voor toelating tot de premaster voor een deel van de hbo-opleidingen, is komen te vervallen. Het premasterprogramma zelf is qua omvang teruggebracht van 59 ECTS naar 31-33 ECTS. Het bestaat nu uit een deel academische vaardigheden van 27 ECTS en daarnaast een verplicht vak van 4-6 ECTS dat specifiek is voor de daarna te volgen masteropleiding. De laatste verandering is de invoering van de GMAT test. Voor toelating tot de master is, behalve afronding van het premasterprogramma, het nu noodzakelijk om een GMAT test af te leggen. De te behalen minimum score is gesteld op 600. De toelatingseisen tot de master met betrekking tot de Engelse taal is gehandhaafd.

De instroom van het premaster programma per september 2012 was beperkt tot 200 studenten voor het Nederlandstalige programma en 40 voor het Engelstalige programma waarvan 50% internationale studenten.

Hieronder een overzicht van de aanmeldingen en toelatingen in de afgelopen zes jaar.

Aanmelding en toelating	2007		2008		2009		2010		2011		2012	
	NL	EN	NL	EN	NL	EN	NL	EN	NL	EN	NL	EN
Aanmeldingen	260	160	208	112	271	124	257	87	270	96	249	80
HRO premaster toegelaten	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	9	--
Afwijzingen	77	74	52	47	42	34	70	29	27	35	22	13
Terugtrekkingen	36	26	37	31	40	38	17	11	72	14	23	20
Feitelijk ingeschreven	147	60	119	34	189	52	170	47	171	47	213	47

(Opm. Bij terugtrekkingen zitten veel aanmelders die weten dat ze uiteindelijk afgewezen zullen worden en niets meer van zich laten horen.)

Van de in totaal **260** nieuwe premaster studenten is de Hogeschool Rotterdam de grootste leverancier met 86 studenten, met afstand gevolgd door de Hogeschool Utrecht met 29 studenten, de Hogeschool Amsterdam met 22 studenten, Avans (Breda, Tilburg Den Bosch) met 20 studenten, de Haagse Hogeschool met 15 studenten en de NHTV Breda met 13 studenten.

De twee opleidingen met de meeste studenten in de premaster zijn International Business & Management Studies met 65 studenten (waarvan 35 in de Engelstalige premaster) en Commerciële Economie met 29 studenten. Daarna volgen Technische Bedrijfskunde met 19 studenten en Management, Economie en Recht met 17 studenten.

In 2011 zijn gesprekken gestart met twee afzonderlijke hbo-scholen. De Hogeschool Utrecht (HU) en de Hogeschool Rotterdam (HRO) wilden graag praten over de mogelijkheid om het premasterprogramma in te passen in het vierde jaar van een aantal specifieke hbo-opleidingen. Met

de Hogeschool Rotterdam, Instituut voor Management Opleidingen, is in april 2012 een akkoord bereikt om de doorstroomminor aan te bieden met ingang van 2012-2013, aan studenten van de opleidingen *Bedrijfseconomie, Commerciële Economie, Bedrijfskundige Informatica, Technische Bedrijfskunde, Management, Economie en Recht en Logistiek en Economie*. De minor bestaat uit de volgende onderdelen: het premasterprogramma van de RSM, de aanvullende opleiding van de Hogeschool Rotterdam, en de GMAT test en de Engelse test. De minor omvat het hele 4e hbo-studiejaar. De aanvullende HBO opleiding bestaat uit 4 colleges: Bedrijfskunde, Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen, Inleiding Statistiek en Stakeholders-management. Daarnaast is er een afstudeerstage en gedurende het jaar Studieloopbaan coaching zoals de eigen opleiding voorschrijft. Daar gedurende de premaster een Bachelor scriptie moet worden geschreven is het afstudeerwerk gericht op de beroepspraktijk. De minor is een pilot voor 2 jaar en is toegankelijk voor maximaal 20 studenten. De student is aan RSM geen studiegeld verschuldigd; hij wordt aan RSM ingeschreven als keuzevak student. Het IMO betaalt aan de RSM een vergoeding van € 2000 per student.

PTO premasterprogramma

De selectie voor het premasterprogramma van de PTO-opleiding wordt afgehandeld door een selectiecommissie van de opleiding. Een lid van de Examencommissie is afgevaardigd in deze commissie. De Examencommissie krijgt een verslag van de selectie. In 2012 zijn 71 studenten aan het premasterprogramma begonnen.

b. Toelating tot de initiële masteropleidingen

De voorzitter van de Examencommissie is door de decaan gemandateerd tot het verlenen van *bewijzen van toelating* tot de masteropleidingen.

Er kan onderscheid gemaakt worden tussen toelating van interne studenten (studenten van de BSc(I)BA-opleidingen, de premaster studenten en de studenten van het General Management programma) en toelating van externe studenten. Voor interne studenten geldt in principe dat ze het bachelor- of schakelprogramma moeten hebben afgerond, voor externe studenten gelden behalve een voltooide bacheloropleiding ook aanvullende eisen zoals bijvoorbeeld een GMAT of specifieke eisen met betrekking tot het gemiddelde. Ook is er een tweede instroommoment voor interne studenten, namelijk per eind januari. Verder heeft de Examencommissie de bevoegdheid om studenten op grond van bijzondere omstandigheden of op basis van de hardheidsclausule toe te laten tot de master. De voorbereiding en de uitvoering van de afgifte van het bewijs van toelating voor interne studenten (bachelor en premaster studenten) geschiedt door het secretariaat van de Examencommissie. De voorbereiding en de uitvoering van de afgifte van de bewijzen van toelating voor externe studenten geschiedt door het Admissions Office van de RSM.

Sinds september 2011 wordt de harde knip tussen bachelor en masteropleiding feitelijk toegepast. De Examencommissie had verwacht dat het aantal verzoeken om toelating tot de masteropleiding op grond van persoonlijke omstandigheden of wegens hardheid enorm zou toenemen. Deze verwachting is niet uitgekomen. Wat wel enorm is toegenomen is het aantal verzoeken voor een extra tentamenkans voor toelating tot de master per eind januari 2013. Hieronder volgt het verslag over de toelating van achtereenvolgens de interne en externe studenten.

Interne masterinstroom

Voor de interne masterinstroom per februari 2012 hebben zich **39** studenten aangemeld. Van deze studenten hebben er 34 een Bewijs van Toelating ontvangen, waarvan 6 op grond van persoonlijke omstandigheden of de hardheidsclausule. 5 studenten ontvingen een afwijzing.

Voor de interne masterinstroom per september 2012 meldden zich 962 studenten aan, waarvan 19 recidivisten (per abuis), zodat het totaal op **943** uitkomt.

In volgend overzicht de aantallen toegelaten en afgewezen studenten voor instroom in de doorstroommasters van de RSM per 1 september 2012 en ter vergelijking in de laatste rij de totalen van de septembertoelating van 2011 en 2010.

toelatingen initiële masteropleidingen per start academisch jaar 2012-2013					
Master	positief	waarvan PO	waarvan hardheid	waarvan compensreg.	negatief
MScBA	99	4	0	3	15
MScBIM	86	4	1	1	19
MScEship	28	0	0	1	13
MSCFI	185	3	1	0	32
MScGBSM	24	2	0	0	4
MScHRM	17	1	1	0	4
MScMI	34	2	0	2	15
MScMM	101	3	3	5	25
MScOCC	24	2	1	2	6
MScSCM	92	0	3	3	12
MScSM	94	4	2	4	14
Totaal sept 2012	784	25	12	21	159
totaal sept 2011	857	33	34	17	156
totaal sept 2010	623	67		nvt	155

Ter toelichting op de tabel het volgende:

1. Bij de 25 op grond van PO toegelaten studenten (in overleg met de studieadviseurs), ging het in alle gevallen om één openstaand (vrijwel altijd) derdejaarsvak (Financial Accounting, Corporate finance, Supply Chain Management);
2. Bij de 12 op grond van hardheid toegelaten studenten (die een verzoek hadden ingediend bij de Examencommissie) ging het steeds om nominaal studerende premaster-studenten die nog slechts één vak open hadden staan (> 4,8) én een GPA > 7;
3. Vanwege de nieuwe extra tentamenkansregeling, hebben in augustus/september 2012 circa **135** studenten een verzoek voor een *extra tentamenkans* in oktober/november ingediend bij de Examencommissie met oog op toelating tot de master per 28 januari 2013. Hiervan zijn **123** verzoeken goedgekeurd. Dit heeft geleid tot een lichte verschuiving van de masterinstroom van september 2012 naar januari 2013 (**van 34 naar 74** toegelaten studenten per januari) en tot een forse vermindering van het aantal studenten dat op basis van hardheid per september is toegelaten (van 34 naar 12).
4. Opvallend is dat het aantal afwijzingen de afgelopen drie jaar erg constant is, ondanks dat de toelatingseisen en het intern beleid gewijzigd zijn. Met name deze afwijzingen zorgen voor een grote piekbelasting van de Examencommissie in augustus/september.

Deze maatwerkgevallen zorgden voor een grote piekbelasting voor de Examencommissie gedurende de laatste twee weken van augustus en de eerste week van september.

Externe masterinstroom

De toelatingsverzoeken van zij-instromers⁸ worden door het Admissions Office van de RSM afgehandeld onder de verantwoordelijkheid van de voorzitter van de Examencommissie. Anders dan de interne studenten, kunnen de zij-instromers alleen per 1 september de masteropleidingen instromen. In de onderstaande tabel staan de verstrekte bewijzen van toelating aan externe studenten, uitgesplitst naar opleiding en *master programme*.

⁸ Met *zij-instromers* wordt hier bedoeld studenten die rechtstreeks tot de master instromen van buiten de RSM. Premasterstudenten en studenten van het *foundation year* van het General Management programma vallen hier niet onder: zij worden gerekend tot de interne doorstromers.

Registered students 2012	EEA	Non-EEA	Grand Total
Accounting & Control (MScBA)	34	8	42
Business Information Management (MScBIM)	14	2	16
Chinese Economy and Business (MScCHEB)	26	2	28
Entrepreneurship & New Business Venturing (MScENBV)	8	2	10
Finance & Investments (MScFI)	85	17	102
General Management (MScBA)	46	8	54
Global Business & Stakeholder Management (MScGBSM)	16		16
Human Resource Management (MScHRM)	12	1	13
Management of Innovation (MScMI)	6		6
Marketing Management (MScMM)	51	11	62
MSc International Management - CEMS	58	1	59
Organisational Change & Consulting (MScOCC)	8		8
Strategic Management (MScSM)	78	3	81
Supply Chain Management (MScSCM)	34	6	40
Grand Total	476	61	537

4. Jaarlijks EC symposium

Report symposium Examination Board 'Enhancing student retention & academic performance' on 30 May 2012

In 2008, the Examination Board of the Rotterdam School of Management decided – in order to enhance their effectiveness – to organize a mini-symposium about a specific topic for all staff and faculty from RSM and staff from other faculties confronted with the topics.

With the developments on '*Nominaal=Normaal*' in mind, the Examination decided to choose a topic about student success rate ('*studierendement*') and managed to engage a recognized guest speaker/researcher: Prof Dr Adriaan Hofman from the Faculty of Pedagogy in Groningen and Rotterdam.

After the welcome speech of the Examination Board's chairman, Prof Teun Hardjono, Prof Hofman explained the importance of students' involvement in their study right from the start of the academic year. He showed figures with determinants of study success, such as:

- Education policy; study grant system;
- Gender and pre-education level;
- Time spent on work/jobs (not more than 8-10 hours per week!);
- Motivation and social & academic integration;
- Time spent on study (studying the literature and being active in group
- assignments: the higher the better!)

His recommendations are:

- Having high but realistic ambitions regarding success rate;
- A good spreading of the study load, good ICT and work places;
- Testing and Evaluation: quality, quantity, fewer resits;
- Optimization of study time: a maximum of 8-10 hrs class time (in large groups), encourage self-study, small groups, academic integration, IT and work places.

Dr Michaéla Schippers from the Decision and Information Sciences department and member from the Examination Board, presented the results of her 'Goal setting'-research and discussed the introduction of this method with regard to the 'I will campaign'. Individuals/students with clear goals are better able to focus their attention and efforts toward goal-relevant activities. Her research shows that that B1-students who participated in the intensive, inline, written goal-setting programme had a significant improvement in performance after four months (higher GPA, higher probability of maintaining full course load and reduced negative affect (self-reported)). She finished her presentation with a plea for the introduction of 'team charters' as a means to enhance team work productivity. (Team charters are codified plans on how a team will manage teamwork activities; they focus on planning before performance: 'goal-setting' for teams.)

Dr Ben Bode, University Teacher of Statistics at RSM, showed how the introduction of a bonus system in his first year BA/IBA courses 'Statistics' enhanced the success rate.

After a short break 2nd year BScBA student Laurens Reimerinck presented his views on the introduction of more strict requirements regarding the Binding Study Advice (from 40 ects to 60 ects).

Finally Dr Adriaan Hofman led a lively discussion among students and staff about the presented statements and around 17.15 Prof Hardjono invited all 30 participants to an informal drink in the Faculty Club.

Judging by the lively discussions and the positive feedback, we feel we can call this mini-symposium a success; it has certainly met a need. Before February 2013, the Examination Board will present the theme of their next symposium.

Bijlage A. Takenpakket van de Examencommissie

Het takenpakket van de Examencommissie bestaat uit de volgende onderdelen:

1. *Een algemeen toezienende verantwoordelijkheid ten behoeve van het afnemen van de examens.* Deze toezichthoudende taak komt onder meer tot uiting in de volgende wettelijke bevoegdheden:
 - A. het uitreiken van getuigschriften;
 - B. het aanwijzen van examinatoren;
 - C. het bewaken van de kwaliteit van de tentamens en examens;
 - D. het treffen van maatregelen in geval van fraude;
 - E. toezicht houden op juiste toepassing van de examenregelingen, met inachtneming van beginselen als rechtsgelijkheid, rechtszekerheid en rechtmatigheid bij de uitvoering van de regels en redelijkheid en billijkheid in individuele gevallen (toepassen hardheidsclausule);
 - F. optreden als bemiddelende en verwerende partij in geschillen die bij het College van Beroep voor de Examens aanhangig worden gemaakt.
2. *Een bestuurlijke, regelgevende taak met betrekking tot de organisatie en coördinatie van de tentamens.* Hiertoe kan de Examencommissie orderegels stellen en richtlijnen en aanwijzingen geven aan de examinatoren. Dit heeft zijn beslag in de *Regels en Richtlijnen* waarin onderwerpen zijn geregeld als fraude, zak/slaag-regeling, 'cum laude'-regeling, compensatieregelingen, aanmelding voor tentamens, tentamennabesprekingen, de samenstelling van afstudeercommissies.
3. *Taken die nader gedefinieerd zijn in de Onderwijs- en Examenregeling (de OER) die door (of namens) de decaan wordt vastgesteld.* Het gaat hier om het verlenen van ontheffing van de OER in individuele gevallen wegens persoonlijke omstandigheden of op grond van de hardheidsclausule (indien een regel in een individueel geval tot een onredelijk gevolg leidt). Enkele voorbeelden zijn: het verlenen van vrijstellingen voor vakken, de toelating tot de premasterprogramma's t.b.v. de masteropleiding, het verlenen van doorstroom naar de Masteropleiding, de tussentijdse adviezen in het kader van het bindend studieadvies, de aanpassing van de norm van het bindend studieadvies in geval van persoonlijke omstandigheden, het verlenen van extra en/of versnelde tentamenkansen, het vaststellen van een vrij masterprogramma.
4. Bij mandaat van de decaan: *het verlenen van bewijzen van toelating tot de masteropleiding.*
5. *Een adviserende taak met betrekking tot het vaststellen en wijzigen van de OER* krachtens het faculteitsreglement.
6. *Overige taken* zoals een afvaardiging in de selectiecommissie van de PTO, een afvaardiging in de colloquium doctum commissie van de EUR e.d.

Bijlage B. Studentenaantallen per opleiding (teldatum 1 oktober 2012)

Opleiding	CROHO	taal	ects	vorm	2007	2008	2009	2010	2011	2012
BScBA*	50015	Ned.	180	vt	2250	2327	2585	2349	1985	2014
BScIBA*	50952	Eng.	180	vt	1160	1209	1249	1183	1065	1190
MScBA**	60644	Eng.	60	vt	1930	2175	2035	1742	851	268
MScBIM	60453	Eng.	60	vt					57	153
MScCHEB	60454	Eng.	60	vt					25	54
MScES	60455	Eng.	60	vt					48	83
MScFI	60409	Eng.	60	vt				427	494	525
MScGBSM	60456	Eng.	60	vt					32	67
MScHRM	60645	Eng.	60	vt					31	58
MScMI	60458	Eng.	60	vt					58	80
MScMM	60063	Eng.	60	vt					153	295
MScOCC	60457	Eng.	60	vt					45	73
MScSCM	60093	Eng.	60	vt				126	156	221
MScSM	60066	Eng.	60	vt					170	323
PTO	60644	Ned.	60	dt	300	301	273	276	248	221
MScIM - CEMS	60256	Eng.	90	vt	220	155	125	132	132	139
General Management	-	Eng.	120	vt	72	103	107	70	49	50
Hbo-premaster NL	-	Ned.	65	vt	550	396	274	304	238	253
Hbo-premaster EN	-	Eng.	65	vt	110	96	102	82	55	59
MPhil	60313	Eng.	120	vt	30	27	21	28	23	28
MScCC	75049	Eng.	60	dt					21	95
MScMC	75051	Eng.	60	dt					55	
exchange/cursist	-		-	-					239	305
totaal					6622	6789	6771	6719	6230	6554

Bijlage C. Portefeuilleverdeling leden Examencommissie

Verdeling naar onderwerp	Commissielid
Begin- en eindtermen controle/voorzitter <ul style="list-style-type: none"> • Voorzitterschap • Ondertekening getuigschriften • Toelating premasters • Toelating masters • Verlenen bewijzen van toelating • Aangelegenheden m.b.t. post-initiële masteropleidingen 	Prof.dr.ing. T.W. Hardjono
Afstudeertrajecten (bachelor en master) <ul style="list-style-type: none"> • Excellence check • Sampled monitoring • Aanwezigheid tijdens afstudeersessies • Afwijkende samenstellingen van afstudeercommissies • Afstuderen buiten de afstudeervensters om • Aangelegenheden m.b.t. de MPhil-opleiding 	Prof.dr. P.P.M.A.R. Heugens
Externe inbreng <ul style="list-style-type: none"> • Vrijstellingen op basis van elders verworven competenties • Exchange • Electives van buiten RSM • Minoren van buiten RSM • Examenbevoegdheid externe docenten • Aangelegenheden m.b.t. initiële masteropleidingen 	Dr. R. Kuik (tot 1 juni 2012)
Toezicht uitvoering en afwijking van OER-regels / bacheloropleidingen <ul style="list-style-type: none"> • Fraude • Verzoeken extra tentamenkansen • Verzoeken afwijkende tentaminering • M1-5 verklaringen • Geldigheidsduur tentamens • Ontheffing practica • Aangelegenheden m.b.t. Bachelor 2 en 3 	Dr. J. van Rekom
Kwaliteitsbewaking <ul style="list-style-type: none"> • Klachten tentamens • Tentamenmonitor • Toetsmanual • Onderwijsservicepunt 	Ir. A. Roodink
Studievoortgang <ul style="list-style-type: none"> • BSA • Project Nominaal is normaal • Overige aangelegenheden m.b.t. Bachelor 1 	Dr. M. Schippers